

RERUM NOVARUM

20 mei 2009

Marc Justaert

Voorzitter CM

Rerum Novarum is het feest van de Christelijke Arbeidersbeweging. Een dag om dank te zeggen aan de duizenden vrijwilligers die op zoveel domeinen actief zijn. Mensen die zich inzetten voor elkaar, voor zieken, voor gehandicapten, voor jongeren en voor ouderen, mensen die zich inzetten voor een sociale wereld en die ervoor zorgen dat iedereen aan zijn trekken komt in onze samenleving en dat het woord "solidariteit" in de praktijk wordt omgezet.

Rerum Novarum is voor het ACW ook de gelegenheid om zijn bekommernissen voor de samenleving van vandaag én van morgen op een rijtje te zetten.

Op de vooravond van de verkiezingen van 7 juni krijgen deze bekommernissen een nog belangrijkere betekenis.

De situatie waarin we ons vandaag bevinden, beste vrienden, is niet erg rooskleurig.

Veel mensen krijgen harde klappen door de financiële en economische crisis. En laat ons duidelijk zijn : deze klappen komen het hardst aan bij hen die het al moeilijk hebben.

De daling van productie en van de consumptie hebben tal van bedrijfssluitingen tot gevolg. Ik hoef U hier helaas geen voorbeelden te citeren uit deze streek !

Ons land is niet alleen in crisis verzeild. De economie in de 16 landen die de euro delen is in het eerste kwartaal van 2009 met 2,5 procent gekrompen. Zowel in Duitsland, onze belangrijkste handelspartner, als in Frankrijk, Nederland, Italië en Spanje is de economische activiteit achteruitgegaan. Naar Europa, en de slagkracht van de Europese Commissie en het Europees Parlement wordt dan ook uitgekeken want zonder de impulsen van Europa zal deze wereldwijde crisis niet worden opgelost.

Maar de oplossing kan niet alleen van Europa komen. Na de verkiezingen zal onze federale regering een krachtig beleid moeten voeren op vier domeinen : het stimuleren van de economische relance, het aanpakken van de werkloosheid, het verminderen van de overheidsschuld en het vrijwaren van onze sociale zekerheid.

Er zal moeten gewerkt worden aan de inkomstzijde - denken we aan het beter bestrijden van de fiscale fraude en het verhogen van de activiteitsgraad tussen 55 en 65 jaar - en ook aan de uitgavenzijde, met andere woorden er zal ook moeten bespaard worden.

Daarbij moet voor het ACW de sociale zekerheid kost wat kost gevrijwaard, want in tijden van crisis moet net die sociale zekerheid ten volle haar rol kunnen spelen.

Als 20 % van onze gepensioneerden een inkomen hebben dat onder de armoedegrens ligt, dan gaan we dat niet oplossen door de tweede en derde pensioenpijler te versterken, maar door onze inspanningen te richten op het versterken van het wettelijk pensioenstelsel.

Daarnaast ontvangen 235.000 mensen in ons land een invaliditeitsuitkering. Het gaat om mensen die langer dan een jaar ziek zijn. 38 % van hen moet toekomen met een minimumuitkering van 1.219 € per maand. Dit is 150 euro onder de armoedegrens. Zij hebben geen aanvullend pensioen voor de periode van invaliditeit, maar wel medische en niet-medische kosten.

Wij eisen een verhoging van de minimumuitkering voor invalide gezinshoofden, een vakantiegeld van 250 euro voor alle invaliden, en een verhoging van de kinderbijslag voor kinderen van invaliden.

Wij zullen niet ontkennen dat de regering enkele goede stappen heeft gezet op vlak van minimumpensioen en uitkeringen voor alleenstaande invaliden, maar de komende jaren moet hieraan worden verdergewerkt.

Als 60 % van de uitgaven voor gezondheidszorg naar 5 % van de verzekerden gaat, dan beseft U meteen dat elke privatisering in de gezondheidszorg de meest zwakken treft.

Ons hoofdaccent blijft een sterke, kwaliteitsvolle en betaalbare gezondheidszorg. Betaalbaar wil voor ons ook zeggen dat honorariumsupplementen in twee- en meerpersoonskamers uit den boze zijn en dat ook deze supplementen in éénpersoonskamers beperkt moeten worden. Om dit te realiseren rekenen wij op financiële prikkels ten voordele van ziekenhuizen die een voor de patiënten betaalbare politiek voeren.

Om te vermijden dat mensen met een zwakke portemonnee, en we denken dan aan invaliden, mensen met een klein pensioentje of met een laag inkomen het beroep op de huisarts of andere zorg moeten uitstellen of zelfs afstellen, willen we dat de sociale derdebetaler voor deze mensen een recht wordt en dat ze niet moeten bedelen bij hun arts om het voordeel van de derdebetaler te krijgen.

Deze voorstellen inzake gezondheidszorg kosten de overheid niets, maar zijn een belangrijke stap vooruit voor de patiënten.

De gezondheidszorg, waarvan het budget de laatste jaren fors is gegroeid, zal wellicht ook moeten bijdragen tot het wegwerken van het te verwachten deficit in de sociale zekerheid. Voor ons is ook hier een beheersing van de uitgaven bespreekbaar.

Wij moeten er immers over waken dat het geld in de ziekteverzekering goed besteed wordt en tegelijk moeten we ervoor zorgen dat besparingen niet worden doorgeschoven op de rug van de patiënt. Met andere woorden, als de jaarlijkse groei van het gezondheidsbudget, thans 4,5%, wordt verminderd, dan mag dit niet gebeuren op kap van de patiënt. Onverklaarbare praktijkverschillen - en die zijn er - moeten worden weggewerkt en het medisch aanbod vooral van zware medische diensten en apparatuur dient getoetst aan de reële behoeften. In de sector van de geneesmiddelen is beheersing van prijzen en volumes een absolute noodzaak. Overdreven reclame mag wel wat minder, want uiteindelijk betalen de patiënten en de ziekteverzekering daarvan de prijs.

De uitgaven beheersen is een opdracht voor alle partners in de gezondheidszorg. Iedereen moet nog meer zijn verantwoordelijkheid opnemen. Ook de ziekenfondsen. Als christelijk ziekenfonds zijn wij vragende partij voor een grotere financiële verantwoordelijkheid in de uitvoering van de verplichte ziekteverzekering. Wij hopen dat de overheid hiertoe de nodige stimulansen voorziet.

In de rand hiervan wil ik tot even aanstippen dat wij allesbehalve akkoord met de verklaring van de Staatssecretaris voor Fraudebestrijding, de heer Devlies, dat de ziekenfondsen fraudeurs vrij spel geven. Wij hebben als CM behoorlijke controleprogramma's om cumuls tussen ziekte-uitkering en bvb. Inkomen uit arbeid op te sporen met het oog op recuperatie. Dat men op basis van een 700-tal dossiers - er zijn 230.000 invaliden - opmaakt dat de ziekenfondsen hun werk niet doen is een brug te ver.

Als wij ons afzetten tegen de vermarkting van de zorg, met andere woorden als we willen vermijden dat aandeelhouders belangrijker worden dan patiënten, dan kijken we ook naar Europa.

Zowel in de ons omringende landen als in eigen land zien we stilaan geruisloos een aantal private commerciële initiatieven die zich op de markt van de rustoorden en de thuiszorg begeven.

Wij vrezen dat winst maken in de gezondheids- en welzijnssector ten voordele van aandeelhouders zich wel ergens zal laten gevoelen, ofwel ten koste van de kwaliteit of ten koste van de prijs.

Wij pleiten ervoor dat de lidstaten de bevoegdheid hebben om de gezondheidszorg te organiseren, te plannen en te financieren, met inbegrip van het opleggen van kwaliteits- en veiligheidsnormen en van maatregelen die de instroom van patiënten uit andere landen kan afremmen ten einde wachttijden te vermijden.

Hoewel de verplichte ziekteverzekering de beste garanties biedt op toegankelijkheid is de tweede pijler en dan vooral de aanvullende hospitalisatieverzekeringen, onomstuitbaar in opmars.

En in de mate dat de tweede pijler aan belang wint, is het o.i. noodzakelijk om de toegankelijkheid ervan voor alle lagen van de bevolking mogelijk te maken. Wij dringen erop zoals het Europees Parlement reeds in 2000 deed, dat de Europese Commissie een wetgevend initiatief zou nemen waardoor alle nodige maatregelen worden opgelegd om het sociaal karakter met algemene toegang voor iedereen, van de aanvullende ziektekostenverzekeringen te waarborgen en dat meteen het onderscheid wordt voorzien tussen commerciële verzekeraars en sociale verzekeraars die zonder winstoogmerk werken, onderscheid dat Europa thans niet kent ?

Kortom, een sociale reflex moet zich van Europa meester maken om de soms wat eenzijdige invalshoek van het "marktdenken" te corrigeren. Europa raakt dus meer en meer onze dagdagelijkse leefwereld. Onze stem op 7 juni is dus wel degelijk van belang.

Op 7 juni zijn er uiteraard ook Vlaamse verkiezingen. Net zoals met Europa, willen wij ook een "sociaal" Vlaanderen. Een Vlaanderen dat oog heeft voor alle Vlamingen, zowel werkenden als niet-werkende Vlamingen. Een belangrijke uitdaging waarbij ik even wil stilstaan is de vergrijzing.

Uit een recent onderzoek van CM-Midden-Vlaanderen blijkt dat slechts twee procent van de bevolking en slechts vijf procent van de zorgbehoevenden in een rusthuis wil terechtkomen. Daarom moet er absoluut prioriteit worden gegeven aan de thuiszorg en de thuiszorgondersteunende initiatieven.

De vraag naar thuiszorg zal vooral door de vergrijzing van onze bevolking hoe dan ook toenemen.

Concreet vragen wij als CM dat er meer betoelaagde uren gezinszorg zouden komen vooral voor gezinnen, gehandicapten en zorgbehoevende ouderen. Wij vragen een versterking van de initiatieven van thuisoppas, zowel de diensten thuisoppas die met vrijwilligers werken als de professionele oppas zoals de nachtoppas. Daarnaast moeten meer middelen worden vrijgemaakt voor de financiering van hulpmiddelen en persoonlijke alarmsystemen.

En ten slotte moeten de mantelzorg en het vrijwilligerswerk worden ondersteund, omdat zij onontbeerlijk zijn voor een warme thuiszorg.

De thuiszorg versterken, betekent ook dat er meer initiatieven moeten komen om de partner of de gezinsleden die de mantelzorg op zich nemen, de kans te bieden eens tot rust te komen terwijl de zorgbehoevende eens in een andere verzorgende omgeving verblijft.

We denken vooral aan kortverblijf, dagverzorgingscentra en herstelorden. Deze initiatieven zijn een noodzakelijke aanvulling op de thuisverzorging.

Zonder deze initiatieven is thuiszorg niet vol te houden.

Zorgbehoevende ouderen, personen met een handicap, langdurig zieken moeten met de beste adviezen worden omringd en datgene krijgen waar ze recht op hebben. Daartoe moeten de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen worden versterkt. Zij zijn immers het best gewapend om de mensen wegwijs te maken in de verschillende hulpverlenersinitiatieven die ze nodig hebben.

Investeren in de zorgsector is dus investeren in tewerkstelling en bestaanszekerheid. Zo betekent bijvoorbeeld een uitbreiding met 2,5 procent in de gezinszorg, wat eigenlijk overeenkomt met de jaarlijkse verwachte demografische toename, ongeveer 250 bijkomende jobs. Hetzelfde geldt voor de verpleging, de maatschappelijk werkers enz.

En ten slotte moeten de thuiszorg, de tijdelijke intramurale opvang en het verblijf in rustoorden ook betaalbaar zijn en blijven. Een belangrijk element daarin is de zorgverzekering die wel degelijk aan een reële nood beantwoordt.

De tegemoetkoming van de zorgverzekering, momenteel 130 euro per maand, moet mee evolueren met de levensduurte en worden verhoogd voor de zorgbehoevenden met extra zware niet-medische kosten in de thuiszorg.

Dit is ons inziens zeker zo belangrijk. Ik zou zeggen, belangrijker dan de verdubbeling van de jobkorting van 250 € voor de werkende Vlamingen. Als daarvoor 750 miljoen euro kan worden vrijgemaakt, dan moet minstens hetzelfde bedrag worden voorzien voor de welzijnssector, voor de thuiszorg, voor het versterken van het zorgaanbod voor personen met een handicap om de wachtlijsten verder te verminderen en voor de bijzondere jeugdzorg.

Onze stem op 7 juni voor een sociaal Vlaanderen is wel degelijk van belang.

Beste vrienden,

Sommigen vinden dat vakbonden en ziekenfondsen “overbodige tussenstations” zijn die veel werkingskosten opsorpen. “Laat de Staat de werkloosheid en de ziekte- en invaliditeit uitkeren en er zal veel bespaard worden,” zegt men dan.

Deze redenering kunnen wij niet aanvaarden. Noch een verstaatsing, noch een vermarkting komt het beheer van de sociale zekerheid ten goede.

Alsof een staatsapparaat deze uitbetalingsfuncties efficiënter en goedkoper zou kunnen verrichten !. De administratiekosten die de ziekenfondsen krijgen vanwege de overheid zijn minder dan 4 procent van het ziekteverzekeringsbudget. De werkingskosten die private verzekeraars aanrekenen belopen meer dan 15 procent van hun omzet. Vergeet ook niet de twee enorme voordelen van de toewijzing van de uitbetalingsfunctie aan vrije ledenorganisaties, in casu de vakbonden en de ziekenfondsen. Die beperken zich niet alleen tot de uitbetaling, maar bewaken in één beweging ook de correcte toepassing van de rechten naar hun leden. Voor ons staat achter elk dossier een mens van vlees en bloed, die op onze solidariteit, op onze hulp en begeleiding moet kunnen rekenen.

Beste vrienden,

De verkiezingskoorts heeft voor gevolg dat sommige politici eerder met modder gooien naar elkaar dan met goede ideeën. Als ge sommige politici bezig ziet, zoudt ge nog een afkeer krijgen van de politiek. En dat zou spijtig zijn.

Want politiek is belangrijk. Politiek is de kunst om de maatschappij te organiseren, om ervoor te zorgen dat iedereen een menswaardig bestaan kan leiden, in respect met zijn medeburgers. Politiek is eigenlijk een roeping om zich in te zetten voor de samenleving.

Laten we op 7 juni stemmen voor een sociaal Europa, voor een sociaal Vlaanderen en voor kandidaten die het goed voor hebben met onze samenleving.